

ingenlunde Venstres Vælgeres Mening, da de gik til Valg i 1920, at skabe en Borgerlig-Samarbejdes-Regering; nej, selvfølgelig vilde de skabe en Venstreregering, og den første Regering, der dannedes, erklærede da ogsaa — det oplyste vort Partis Formand i Gaar ved Oplæsning af Programerklæringen —, at det skulde være en Venstreregering paa Venstres Program, Vælgerne kunde ikke se, hvorledes Valget vilde forme sig. Venstres Vælgere gik til Valg for at skabe en Venstreregering, og de havde det endnu i Blodet, at naar de andre, Radikale og Socialdemokrater, kunde regere, kunde Venstre ogsaa regere, de havde den gamle Valgordning i Blodet og vidste ikke, havde endnu ikke sundet sig paa, hvorledes den nye Valglov af 11. April 1920 maatte virke.

Men denne Valglov er simpelt hen en Revolution i dansk Politik, den betyder maaske endnu mere end den nye Grundlov af 1915. Jeg saa forleden „Aalborg Amtstidende“ tale om den „usle Valglov“; det vil jeg tro, den har ganske forrykket Venstres politiske Kaar ved at indføre lige Valgret. Vi fik almindelig Valgret i 1915, ogsaa til Landstinget; vi fik lige Valgret i 1920, men det opdagede Venstres Vælgere og Venstre rigtig for Alvor først efter Valget — den var jo ganske ung, denne Valglov —, først da opdagede de, at Venstre ikke er og ikke nogen Sinde kan blive absolut Flertal i denne Sal.

Det var nemlig det, der skete. Der maatte altsaa danne sig en Regering, som søgte et vist Samarbejde til den ene eller til den anden Side, og den søgte saa Samarbejde til højre Side. Den maatte vel ogsaa være nogen Tid om at finde sin Politik. Forholdet var saa uventet for Venstres Vælgere, for Venstres Presse, som havde svoret til Partiets Selvstændighed, der maatte vel gaa nogen Tid, inden de kunde finde sig til Rette. Den parlamentariske Konsekvens havde været, at de to Partier, der efter Valget i 1920 udgør Basis for Regeringen, forhandlede i Forvejen og blev enige om et fælles Regeringsprogram, eventuelt om en fælles Regering; saa havde der været Konsekvens og System i det hele. Det var Venstre imidlertid ikke modent til, der skal Modenhed og Opdragelse til alt i denne Verden, men Loven er en Tugtemester, og efterhaanden modnes vel Venstre under den haarde Nødvendighed dertil. Endnu kniber det, det har vi set af en Udtalelse, som den, jeg oplæste af det ærede Medlem Hr.

Hedegaard, det ser vi af hele den øjeblikkelige politiske Situation.

Enhver Ting i Verden, mine Herrer, har sin Pris og faas ikke billigere. Vil Venstre konservativt Samarbejde, maa Venstre ogsaa betale Prisen derfor; og Prisen er en Politik, der tager ligeligt Hensyn til Erhvervene, og som ogsaa de Konservative, hele det konservative Parti, ogsaa dets Byfløj, kan blive ved at støtte. Hver Ting i Verden har sin Pris og faas ikke billigere; vil man fortsætte det saakaldte borgerlige Samarbejde — det har ikke været en borgerlig Fællespolitik, som Venstres Ordfører (I. A. Hansen) har sagt, det har i alt Fald kun været et svagt Tilløb dertil —, vil man virkelig drive en Borgerligt-Samarbejde-Politik, der tager ligeligt Hensyn til Borger og Bonde, til By og Land, maa Venstre betale Prisen; og det er bl. a. i Øjeblikket en ærlig, loyal og kraftig Importreguleringspolitik. Det kommer man ikke udenom. (Afbrydelse). Ærede Medlemmer ryster paa Hovedet og ler deraf, ja, saa vil Samarbejdet ogsaa briste; det holdt med Nød og neppe i Gaar og kun under frygtelige Anstrengelser fra begge Sider. Er Stemningen den, som jeg fik Indtryk af gennem en Rømmen hos et æret Medlem og det ærede Medlem Hr. Hedegaards Tale, saa vil Samarbejdet ogsaa revne om fjorten Dage eller tre Uger eller lidt mere.

De Konservative har paa en Maade betalt deres Pris; det gamle Højre stillede sig paa den almindelige Valgrets Grund og tog endog Navneforandring, og dermed har, som sagt, det gamle Højre paa en Maade betalt Prisen og stillet sig paa et Grundlag, der gør et saadant Samarbejde, en konservativ Samling af By og Land, muligt. Venstre har endnu ikke betalt Prisen, Venstres Pris, og det bebrejder jeg de Konservative, at de ikke allerede i Fjor Sommer eller endnu tidligere gjorde deres Indflydelse saaledes gældende, at de kunde have faaet Importreguleringen den Gang. De har været alt for svage, alt for vigende og eftergivende i dette Samarbejde, naturligvis blandt andet, fordi de i deres egen Lejr har haft en Fløj, der socialøkonomisk stod paa samme Standpunkt som Venstre. Deres Repræsentanter for Byerne, for Industri og Haandværk, er blevet sat til Side Gang paa Gang. Det konservative Parti har ikke gjort sin Indflydelse gældende overfor Venstre med den Kraft, hvormed det kunde have gjort det, det viser sig nu. Det kneb, men nu kan de tvinge Regeringen og Venstre til at stemme for,